

ÚJ OLASZ TUDOMÁNYOS KÖNYVEK

Jelen rovatunkban a magyar tudósoknak és érdeklődőknek kívánunk rövid könyvszeti adatokat szolgáltatni és jelezni az olasz tudományos irodalom legújabb könyvújtonságait, legnagyobbbrészt az «Il Libro Italiano» könyvjegyzékei alapján. Megjegyezni kívánjuk, hogy az általunk ismertetett valamennyi könyv a budapesti és a nagyobb vidéki könyvkereskedéseknél megrendelhető, részükre viszont az Intézetünk mellett működő «Centro del Libro Italiano» eszközli a könyvszállításokat.

VALLÁS ÉS BÖLCSELET

TAURISANO, INNOCENZO: *San Tommaso d' Aquino*. Torino, 1941 U.T.E.T., 228 ll., 8 kép, 21 Lira.

A Szent Tamásról szóló bő irodalom gondos szintézise. Nem egyszerű életrajz, hanem a nagy Szent helyét a XIII. sz. keresztény filozófiájában is tárgyalja. Külön fejezetet szentel a III. Innocent pápától a lyoni zsinatig terjedő egyházi történelemnek. A műnek végén bő bibliográfia és Szent Tamás életének, valamint munkáinak kornológiája.

CALDERARO, FRANCESCO: *Francesco Acri ed il suo spiritualismo*. Roma, Perella. VIII+166 ll. «Biblioteca italiana di filosofia» 13. sz. 20 Lira.

A szerző a gondolkodót és vallásbölcselet mint a mai szellemi újjászületés előfutárát állítja be. Nagy része volt a mai olasz politika által az iskolaügy terén keresztülvitt reformok szellemi előkészítésében, valamint az Egyház és az Állam viszonyának szellemi kialakításában. Tárgyalja Acri tételeit a bölcselet-vallás-művészet viszonyban, aki mint katolikus gondolkodó a pozitívizmust, a racionalizmust és a materializmust elveti. A könyv Acri műveinek kritikai jegyzékét is adja.

GENTILE, GIOVANNI: *Il pensiero di Leonardo*. Firenze, Sansoni, 1941. 33 ll. «Biblioteca del Leonardo» 20. sz. 4 Lira.

A szerzőnek 1939 júniusában Milanó-

ban tartott előadása a renaissance sokrétű szellemiségéről Leonardo kéziratai alapján. Vizsgálja Leonardo tudományos megfigyeléseinek szellemét, amely a természetből kiindulva a gondolati egységig és a művészi kifejezésig jut el.

Dalla riforma Gentile alla Carta della Scuola. Firenze, Vallecchi, 1941. XXIV+935 ll. 80 Lira.

A Nemzetnevelésügyi Minisztérium által kiadott hatalmas kötet a mai olasz neve-

lésügyet, valamint annak az 1923 május 6-án kelt 1054. sz. Gentile-törvénytől a Carta della Scuola-ig (Iskola-alkotmány) terjedő fejlődését elméleti és gyakorlati szempontból ismerteti. Az egyes fejezeteket a Minisztérium főbb szakemberei írták. A kötet teljes képet ad a mai iskola, különösen pedig a humanisztikus középiskolai típus szervezetére, tanrendjére, adminisztrációjára, a tanerők képzésére és előmenetelére vonatkozólag.

TÖRTÉNELEM ÉS SEGÉDTUDOMÁNYAI

BORTOLOTTI, SANDRO: *La guerra del 1866.* Milano, I. S. P. I., 1941. 286 ll. «Documenti di storia e di pensiero politico» 14. sz. 18 Lira.

Az olasz-porosz szövetségnek és az 1866-os háború előzményeinek gazdag okmánytára, amelynek bevezetésében a szerző Bismarck, III. Napoleon, Olaszország és a Monarchia politikájára pillant vissza.

D'ANNUNZIO, GABRIELE: *Lettere di D'Annunzio a Mussolini.* Milano, Mondadori, 1941. 177 ll. «Quaderni dannunziani» 1. sz. 15 Lira.

Az 1919-től a költő haláláig 1938-ig terjedő időszak levelei, amelyekben a kor szelleme és eseményei híven tükröződnek. Tele meghitt finom részletekkel a költő lelkiségére és betegségére vonatkozólag. Mindenütt kicsendül lelkesedése a fasizmus és Mussolini iránt, figyelemmel kíséri hazája újjászületését és prófétai jóslatainak beteljesedését. Érdekes részletek vonatkoznak a «Vittoriale»-ra, valamint az olasz Akadémia elnökévé való választásra.

MAETZKE, GUGLIELMO: *Florentia (Firenze). Regio VII: Etruria.* Roma, Ist. di Studi Romani, 1941, 100 ll. 8 kép. «Italia Romana» I. «Municipi e Colonie» 5. sz. 18 Lira.

Az első rész Firenze történetével foglalkozik a római birodalom bukásáig, felhasználva az archeologiai leleteket és az frott forrásokat. A második rész az emlék-

anyagot tárgyalja: fórum, Isis-templom thermák stb. A harmadik rész az antik, Firenze környékét, összekötő római utait stb. ismerteti.

Statuti delle colonie fiorentine all'estero (XV.—XVI. sz.). Szerk. GINO MASI. Milano, Giuffrè, 1941. XXXII+254 ll. «Ist. di Storia Economica dell'Università commerciale L. Bocconi» Serie I. Fonti 9. sz.

A bevezetésben a szerző a Firenzéből kisugárzó kereskedelmi telepek szervezetét, közigazgatását, valamint az «anyaváros»-sal való kapcsolataikat vizsgálja. Ez után következnek az egyes külföldi telepek szabályzatainak okmányközlései.

CORRADI, GIUSEPPE: *Galba, Otone, Vitellio.* Roma, Ist. di Studi Romani, 1941. 44 ll, 2 tábla. «Gli imperatori romani» 4. sz. 5 Lira.

Neró halála utáni és Vespasianus előtti belső krízis okait vizsgálva Galba, Ottone és Vitellius császárok működését ismereti. A krízis okai s a 68-as szeparatista mozgalom a tartományokban is szóba kerülnek.

COGNASSO, FRANCESCO: *I Savoia nella politica europea.* Milano, I. S. P. I., 1941. 335 ll. «Storia e politica» 25 Lira.

A Szavoyai-ház kezdetétől a Hármas szövetség megkötéséig tárgyalja az eseményeket, amelyek kilencszáz évet ölelnek fel. Kihangsúlyozza a Szavoyai-ház tagjai által mindenkor követett politikai elve-

ket : a barátokhoz és a szerződésekhez való hűséget, a cselekvés szabadságára, valamint erkölcsi és szellemi függetlenségre való állandó törekvést. Közli a XIII. századtól kezdődőleg a Szavoyai-ház által kötött szerződéseket.

GIUSTI, WOLFANGO: *Il panslavismo. Milano*, I. S. P. I., 1941. 212 ll. «Manuali di politica internazionale» 28. sz. 18 Lira.

A francia forradalom és a német idealizmus hatása alatt a XIX. században Oroszországban és egyéb szláv területeken kialakult pánszláv-mozgalom szellemi okait keresi. Megállapítja ennek a mozgalomnak a jellemző vonásait az egyes országok szerint és megnyilvánulási formáit a különböző történeti időkben. Mindenkori és minden fajtájú megnyilvánulásában azonban észre lehet venni a szláv népek barátságának és együvértartozásának szolidáris eszményét, amelyet Oroszország sokszor a maga céljaira ügyesen ki is használt. Ez azonban nem különös jelenség, nem sajátosan szláv vonás, hanem a XIX. század általános politikai gondolatvilágába beilleszthető.

MOSCATI, RUGGERO: *Direttive della politica estera sabauda da Vittorio Amedeo II a Carlo Emanuele III.* Milano, I. S. P. I., 1941. 295 ll. «Documenti di storia e di pensiero politico» II. sz. 16 Lira.

Érdekes okmánygyűjtemény 1684-től 1773-ig terjedő időszakra. Piemonte ebben az időben bizonyítja be, hogy egyedül képes az olasz államok közül az olasz egység és az európai egyensúly érdekében cselekedni és közreműködni. Történetírói hűséggel és objektivitással keresi a szavoyai politika hátterét, melynek fordulópontja mindig az volt, hogy megakadályozza bármelyik európai nagyhatalomnak Itália területén való megszilárdulását és ezzel mindent a nemzeti célokat szolgálta.

OMODEO, ADOLFO: *Vincenzo Gioberti e la sua evoluzione politica.* Torino, Einaudi 1941. 121 ll. «Saggi» 28. sz. 15 Lira.

Gioberti levelei alapján a szerző összegezi a Giobertiről szóló kritikai irodalom eredményeit és egységes új beállításba helyezi Gioberti politikai gondolatának fej-

lődését. Gioberti politikai iratai, a maguk különböző irányával, megtévesztik az olvasót, míg a levelezés alapján ezeknek összefüggése, szellemi hátterüknek folyamatos kifejlődése megérthető.

BINACCHI, RINALDO: *L'aspetto economico-giuridico dell'organizzazione mineraria dell'Impero romano.* Roma, Ist. di Studi Romani, 1941. 23 ll. «Quaderni dell'Impero. La scienza e la tecnica ai tempi di Roma imperiale», 15. sz. 4 Lira.

A szerző kivonatossan ismerteti, különösképpen gazdasági jogi szempontból, a bányászat megszervezésének néhány alapvető vonását a római birodalom idejéből. Vizsgálatai során a római jog vonatkozó része nyújt a szerzőnek biztos támpontot annak megállapítására, mily nagy fontosságot tulajdonított a Birodalom a föld méhében rejlő kincsek értékesítésének. Végül a bibliográfiában két csoportra osztja az antik és modern szerzőket.

FRANCHI, STANISLAO: *L'itinerario di Marco Polo in Persia.* Torino, Artigianelli, 1941. 132 ll., 2 térkép, 15 Lira.

A fenti munka érdekes időrendi és földrajzi feldolgozása Marco Polo 1272-ben és 1293—1294. években tett két perzsi utjának. A szerző Marco Polo könyvét használja fel alapul s a szükséghez képest igazolja a «humanizmus korához méltó szellemű» olasz kereskedő-geografus megjegyzéseinek helyességét.

ZIEGER, ANTONIO: *La formazione poetico-politica di Giovanni Prati, 1830—1846.* Trento, Dossi e C. 1941. 152 ll. «R. Deput. di storia patria per le Venezie». Collana edita a cura della Sez. di Trento, I. sz. 18 Lira.

Prati költői és politikai fejlődésének elemzésén keresztül a szerző ismerteti hogyan erősödött, fejlődött Prati líraisága és bontakozott ki Olaszország félremagarázhatatlan jogainak dicsőítésében s az állandó és szenvedélyes buzgalomban, hogy minél többet tehessen a haza javáért.

E hatalmas hazafias érzés politikai oldalát is ismerteti a szerző, kiemelve az osztrák hatóságokra gyakorolt hatását, melyek

féltek a meglehangú verssoroknak különösen Északolaszországban elérhető befolyásától. A szerző figyelemmel kíséri az osztrák

hatóságok üldözésének minden fázisát, hangsúlyozva a költő bátor magatartását mely végül száműzetését idézte elő.

POLITIKA, TÁRSADALOMTUDOMÁNY ÉS GAZDASÁGTÖRTÉNET

GIULIANO, BALBINO: *Latinità e germanesimo*. Bologna, Zanichelli, 1941. 168 ll. 15 Lira.

A szerző szerint a múlt század szellemi forradalmában kialakult állameszme már nem a nép fölött magasán álló uralkodóban, hanem a nép öntudatában és hivatástudatában testesül meg. Ez eredményezte az egyes országok viszonyában beállott változásokat és vezetett a kulturális erőknél és hagyományoknál magasabb értékeléséhez. Vizsgálja az olasz és a német gondolkodásmód közötti egyezéseket és különbségeket. Az első örök, legfelsőbb ideális értékekre törekszik, míg a másik minden erejével, a külső kényszerek legigazásával az élet törvényeit keresi. A történelem nagy korszakaiban ha ez a két felfogás szembe is helyezkedik, mindkét részen az univerzalizmusnak az alapját veti meg, amittől megszabadulva alakítja ki a nemzeti egységet. Megegyeznek van a két ideológia között a pozitívizmussal szemben való állásfoglalás révén a francia forradalom után, majd az első világháború után a liberalizmussal és a bolsevizmussal való szembehelyezkedésben.

AILLAUD, LUCIANO—POZZANI, SILVIO: *Ucraina. Cenni storici ed economici*. Milano, I. S. P. I., 1941. 95 ll. «Problemi del giorno» 56—58. sz. 10 Lira.

Az ukrán vidékek történetének összefoglalása különös tekintettel a világháború utáni eseményekre. Az ukrán közgazdaság adatai, amelyből kitűnik Ukrajna rendkívüli gazdagsága és a Szovjet gazdasági életben elfoglalt rendkívüli szerepe.

BIZZARRI, ALDO: *Origine e caratteri dello «Stato nuovo» portoghese*. Milano, I. S. P. I. 1941. 355 ll. «Documenti di storia e di pensiero politico» 12. sz. 18 Lira.

Az utolsó portugál forradalom 1926 májusára megy vissza, de az új államfor-

mát tulajdonképpen 1928 áprilisától számíthatjuk, amikor Antonio de Oliveira Salazar lett a pénzügyminiszter. 1932 óta miniszterelnök, hadügy- és külügyminiszter is egy személyben az államfő-diktátor, aki hazáját a tekintély elvek felé vezette, feltámasztva a nacionalizmust és bevezetve az érdekképviseleti gazdasági rendszert. A szerző, a lissaboni Olasz Kulturintézet volt igazgatója, ezt a rendkívüli egyéniséget mutatja be, kihangsúlyozva azokat a különbségeket, amelyek egyéb európai nemzeti forradalmak és a portugál államforma átalakulása között vannak. A fejlődés egyes állomásait, valamint az állami élet különböző területeit tárgyaló fejezetekhez bő dokumentációs anyag csatlakozik, amely az 1940 július 29-iki spanyol-portugál barátsági és megneemtámadási szerződéssel zárul.

DE MATTEIS, GIUSEPPE: *Verso l'equilibrio della nuova Europa*. Firenze, Sansoni, 1941. 168 ll. 15 Lira.

A XV. századtól kezdődőleg Európa történetét az egyensúly elérésére való törekvések igazítják. Az egyensúly azonban nem egyenlő a status quo fogalmával, hanem Heraclitos-i értelemben dinamikus, állandóan fejlődő, háborúkat előidéző tényező. Az egyensúly elérésének küzdelme végül is a kisebbek védekezése lett az elnyomó nagyobb hatalmak ellen. Ma ez a küzdelem is egy kritikus szakaszához érkezett és a jövő politikai rendben az egyensúly tartalma és formája is szükségszerűen megváltozik. A differenzialódás után az egységesítés korszaka következik, s ezzel a kör önmagába visszatér és zárul.

QUARTARA, GIORGIO: *L'Italia tradita*. Milano, Bocca, 1941. 369 ll. «La civiltà contemporanea» 37. sz. 25 Lira.

Az 1936-ban franciául megjelent mű változatlan olasz kiadása, amelyben a

szerző Olaszország 1914—18 közötti szerepe miatt Itáliát ért támadásokat utasítja vissza és cáfolja meg az ellenséges beállításokat diplomáciai adatok és azóta publikált önéletrajzok alapján. Olaszország hű volt a szerződésekhöz, ezeket csak ugyanazok nem teljesítették, akik adriai, földközítengeri és afrikai igényeit nem ismerték el. Érdekesen világitanak rá a kérdésre francia, angol és amerikai politikusok vallomásai, amelyekből kifűnik, hogy már 1915-ben sem gondoltak arra, hogy teljesítsék azt, amit Olaszországnak megígértek vagy ami őt jogosan megilleti.

TRIA, LUIGI: *Paolo Paruta: L'uomo, Lo scrittore, Il pensatore*. Milano, Giuffrè, 1941. 98 ll. 15 Lira.

A velencei bölcselő, történész és politikus gondolatvilágába hatol be a szerző és gondosan vizsgálja eredeti tételeit a politikai erkölcsnek és a közerkölcsnek azonosságáról, a cselekvő életnek a kontemplatív élettel szemben való fensőbb-ségéről, a javaknak igazságos elosztásáról, stb. Érdekes életrajz sok bibliográfiai utalással.

FORTUNATI, PAOLO: *Aspetti sociali dell'assalto al latifondo*. Roma, I. N. C. F., 1941. 64 ll. «Quaderni di cultura politica» Serie XI. 3. sz. 6 Lira.

A kérdés előzményeit és szociális lehetőségeit tárgyalja. Az érdekképviselési rendezés megvalósításainak legforradalmibb példája.

ALDRIGHETTI, ANGELO: *La produzione e il commercio dello zolfo grezzo italiano*. Milano, Giuffrè, 1941. XX+404. ll. «Pubblic. dell'Ist. di ragioneria e di ricerche economico-aziendali della R. Univ. di Palermo», 3. sz. 60 Lira.

Szerző az olasz nyerskénpiac érdekelt-segeinek egy jelentékeny számú csoportjánál végzett vizsgálatainak eredményein keresztül ismerteti a piaci jelenségeket, melyek a kénnek és termékeinek keresletéből és ajánlatából erednek, valamint a kénpiac alakulását eredetétől napjainkig, továbbá a kénbányák természeti sajátosságait és jogviszonyát, a vállalatok pénz-

ügyi ellátását, a munkálatokat és azok gyümölcsözését, az általános költségek problémáját, végül a termékeknek piaci elhelyezését s kereskedelmét.

BALLARINI, FRANCO: *I movimenti internazionali dei capitali nel dopoguerra*. Torino, Einaudi, 1941. 163 ll. «Problemi contemporanei», 20. sz. 18 Lira.

Fanno és Jannaccone tudományos fel-dolgozása után a szerző pontos adatok rendszeres összegyűjtésével s a tények leírásával tette világosan érthetővé a nemzetközi pénzügyi forgalmat. Tanulmányának tárgya a pénzforgalom háború utáni alakulásának 1923—1929., 1930—1932. és 1933—1939. időszakai, melyeket a normális, a bizonytalan, az ingadozó és a rendellenes nemzetközi pénzügyi forgalom jellemez. Szerző következtetésképpen kijelenti, hogy csupán a nemzetközi politika újjászervezésével lehet kiküszöbölni e képtelen gazdasági egyenlőtlenségeket kis területtel de nagy munkakészséggel rendelkező s dekadens de területileg gazdag népek között.

EINAUDI, LUIGI: *Saggi sul risparmio e l'imposta*. Torino, Einaudi, 1941, XII+423 ll. «Opere di L. Einaudi. Scritti di economia e di finanza», 1. sz. 50. Lira.

Einaudi munkáinak ez az első kötete magában foglalja az 1912 és 1934 között már kiadott kilenc tanulmányát, melyek az adóelmélet alapvető problémáival kapcsolatosak. A takarékösszegek adómentességéről szóló első tanulmánytól az utolsóig, melyek az adó tökécsítését, az úgynevezett termelési adót tárgyalják, továbbá az, amely az államadósságnak a nemzeti vagyon értékelésénél való figyelembevételét tárgyalják stb., bár különböző helyen és időben jelentek meg, még ma is ideális egységnek tűnnek.

A bibliográfia az olvasónak a szükséges ismertetéssel szolgál azokról az időpontokról, melyekben az egyes tanulmányok készültek, hogy a szerző bírálatát az adó- és politikai intézményekről s a tényleges adatokat a megfelelő időpontba helyezhesse. Pontos bibliográfiai hivatkozásokon kívül a munka teljes név- és bibliográfiai mutatóval is fel van szerelve.

MENEGAZZI, GUIDO: *Principii del nuovo ordine economico e finanziario* (volume primo). Milano, Giuffrè, 1941, XVI+521 ll. 50 Lira.

A könyv kiegészítő része a szerző *«Economia corporativa, legge fondamentale e principi derivati»* (Roma, Signorelli, 1938) c. munkájának. A szerző mindenekelőtt bizonyítani kívánja, hogy az új gazdasági rendszer nagyobb szerveztségének vizsgálataból, összehasonlítva azt a mult gazdasági szerkezetével, új tudományos alapokra helyezkedve, «a különböző gazdasági értékek felsőbbségének, vagy a gazdasági és pénzügyi rend törvényének észszerű alkalmazása» elvét vonta le. Értekezésében ezt az elméletet egy analízissel világítja meg és következtetésképpen képtelenségnek minősíti «a gazdasági erők és a kizárólagosan pénzügyi értékek gépezetének önszabályozását». Végül rátér az egyensúly tanának bírálatára, ennek eredetére és a valutaforgalommal, a termeléssel és a szabad verseny általános viszonyaival kapcsolatos vonatkozásaira.

ROLETTA, GIORGIO: *Il porto di Trieste*. Bologna, Zanichelli, 1941, VI+259 ll. «Consociazione nazionale delle ricerche. Comitato nazionale per la geografia». 6. sz. 70 Lira.

Trieszt életéből — mely minden más városnál jobban alá van vetve földrajzi helyzetének — a szerző a város fejlődését és felszerelését ismerteti, kiemelve statisztikai bizonyítékokkal Trieszt forgalmának alapvető jellegzetességeit. Ezután a belterület vizsgálatára tér át a külföldi szállításokkal és a vasuti forgalommal kapcsolatban és végül ismerteti és megvilágítja az áruforgalom adatait.

AMBROSI, LUIGI: *Aspetti di diritto agrario nelle terre dell' A. O. I.* Milano, Giuffrè 1941, XII+66. «R. Università di Roma. Pubblicazione dell'Istituto di diritto agrario», 6. sz. 10 Lira.

A szerző rendszeresen összegyűjtötte az etiopiai földbirtokviszonyokra és a birtok-

TOSCHI, UMBERTO: *L'Egitto*. Roma, Cremonese, 1941, 70 ll. «Paesi d'attualità», 2. sz. 7 Lira.

Földrajzi részlettanulmányok gyűjteménye.

CITTADINI, MARIO: *La funzione delle rilevazioni contabili e statistiche aziendali in regime corporativo*. Roma, «Studium Urbis», 1941, XXIV+68 ll. «R. Univ. degli Studi di Roma. Facoltà di Economia e Commercio. Istituto di Ragioneria.»

A szerző a korporatív állam kereskedelmi életének tényleges elemeit ismerteti Munkája három fejezetből áll: I. A vállalati könyvelési és statisztikai kimutatások a korporatív rendszer keretében. II. A kimutatások célja és határai a korporatív államban. III. A vállalati könyvelési és statisztikai kimutatások állandó viszonya a vállalaton belül és külső vonatkozásaiban.

SOLMI, ARRIGO: *Gabriele D'Annunzio e la Francia dopo Versaglia*. Milano, Mondadori, 1941. 82 ll., 3 tábla. «Quaderni dannunziani», 2. sz. 12 Lira.

Miután a szerző megvilágítja D'Annunzio érzelmeit Franciaországgal s a francia néppel szemben s csodálatát a francia kultúra iránt, valamint reménykedését a két népnek testvéri s érdektelen egyesülésében, megemlékezik a költő kemény és határozott szavairól, melyeket minden oly alkalommal hangoztatott, mikor Franciaország a saját vagy Anglia érdekében elárulta Olaszország szent jogait, haragjáról, melyet a versaillesi béke s a franciáknak az abesszín háború idején tanusított ellenséges magatartása hívott ki. A mű megvilágítja a költő forró és szenvedélyes hazafias érzelmeit.

JOGTUDOMÁNY

lás fogalmára — mely az előbbi alapját képezi, — vonatkozó eddig nyilvánosságra hozott gyér adatokat.

E föld lényegbeli jellemzőségeit tárgyalva, ismerteti a földelosztásnál, a legelők, a víz- s erdőrendezésnél, az ingatlanvásárlás legáltalánosabb formáinál s a

gazdasági szerződéseknél követett mód-
szereket. A kötet lapalji bíráló-biblio-
gráfiai jegyzetekkel s az egyes fejezetek elő-
zetes kivonatossal szöveggel vannak ellátva.

BUTERA, ANTONIO: *Il Codice Civile italiano commentato secondo l'ordine degli articoli* (Regio Decreto 30 gennaio 1941. n. 15.). *Libro della proprietà. Parte prima: Dei beni. Della proprietà. Della superficie. Dell'enfiteusi. Dell'usufrutto, dell'uso e dell'abitazione.* Torino, U. T. E. T., 1941. 4+539 ll. «Nuovo Codice civile commentato». 75 Lira.

A kötet bibliográfiai és kritikai lapalji jegyzetekkel, a régi és új törvénykönyv paragrafusainak egybevető táblázatával, valamint egy elemző- s egy alfabetikus mutatóval van ellátva.

CALAMANDREI, PIERO: *Istituzioni di diritto processuale civile secondo il nuovo codice.* (Első rész: *Premesse storiche e sistematiche*). Egyetemi előadások. Padova, C. E. D. A. M. 1941. XVI+254. ll. 35 Lira.

Ez az előadássorozat főleg «egységes képet kíván nyújtani a polgári jogról...». A polgári perrendtartás újjáalakításának történeti és nemzeti okfejtése, az új törvénykönyv előkészítő munkálatainak s az alkotmányrendszerben kijelölt helyének ismertetése után a szerző három fejezetben tárgyalja a bírói működésnek és a peres felek szerepének jellegzetességeit a per folyamán és egymáshoz való viszonyukat. Végül az új törvénykönyv eredeti irányelvei közül kiemeli a törvénnyel való együttműködést mint polgári kötelességet.

Codice Civile. G. Pandolfelli, G. Scarpello, M. Stella Richter, G. Dallari: *Codice civile. Libro della tutela dei diritti,* előkészítő munkálatokkal és magyarázó jegyzetekkel megvilágítva. Milano, Giuffrè, 1941. 238. 20 Lira.

Elüljáróban: A törvényhozói gondolatot magyarázó szöveg főleg gyakorlati céljainak előzetes ismertetése; a 18. sz. 1941. január 30.-i kir. rendelet.

A fenti munka a törvényhozói gyűlés bizottságának legfontosabb pontjait közli vagy kivonatolja, azonkívül az új s az 1865.-i törvénykönyv paragrafusait egybevető táblázatot s egy alfabetikus tárgymutatót tartalmaz.

DE ANGELIS, CARLO NICOLA: *La proprietà e il possesso. Dalla caduta dell'Impero romano d'Occidente ai nostri giorni (codificazione). Elementi di diritto patrimoniale.* (Saggio storico sulle fonti). Napoli, E. Jovene, 1941, XII+462 ll. 60 Lira.

Az itáliai félsziget V. századi gazdaságtársadalmi viszonyainak ismertetése után a szerző mindenekelőtt a Rotari Edictumnak a birtoklás és tulajdonra vonatkozó első törvényét ismerteti, kiemelve a család intézményének különbözőségét római és longobárd viszonylatban, vizsgálja továbbá az új normann feudális rendszert és a II. Frigyes ujtásaiból eredő átalakulást, a kereskedelem bámulatos fejlődését a községállamok korában, a római- és kánonjog új fogalmait stb., egészen a mai olasz jogtudósok művéig, a római jog alapján készített modern örökösödési jog elvét.

Fontes iuris romani anteiustiniani in usum scholarum ediderunt S. Riccobono, J. Baviera, C. Ferrini, J. Furlani, V. Arangio, Ruiz, Iuris antecessores. Pars prima. *Leges iterum edidit Salvator Riccobono.* Editio altera aucta et emendata. Florentiae, Barbera, 1941, XXII+513 ll. 105 Lira.

A fenti második kiadás 19 oly oklevelet tartalmaz, melyek feliratként vagy papíruson csak az első kiadás megjelenése után kerültek napfényre. A szöveg alapos vizsgálata, az oklevelek illusztrációjának s a bibliográfiai anyag kibővítése után került nyilvánosságra a kötet. Arangio Ruiz hátsóköre főképen a görög szöveg volt, melyeket néhány helyen latinra is fordított.

FUMIA, LUIGI: *Il falso cambiario nel diritto cambiario e penale.* Firenze, Cya, 1941. 137 ll. 25 Lira.

A szerző a törvényellenes jogi cselekmények általános keretében különösen behatóan foglalkozik a váltó hamisításának kereskedelmi és büntetőjogi jelenségeivel.

LIONE, SILVIO: *Il testamento nel nuovo codice civile.* Antonio Butera előszavával. Roma, Cremonese, 1941, 8+202 ll. 16 Lira.

«Successione legittima e testamentaria» című előző munkájára hivatkozva, a szerző huszonkét fejezetben rendszeresen

fejtegeti és világítja meg a végrendeletre vonatkozó új törvényes rendelkezéseket.

MANZINI, VINCENZO: *Trattato di diritto penale italiano*. Teljesen átdolgozott új kiadás. *Volume secondo: Cause influenti sull'imputabilità. Circostanze dei reati. Tentativo. Partecipazione. Concorso di reati. Recidiva*. Torino, U. T. E. T., 1941. XII+661. 90 Lira.

Egy tárgymutató és a törvények fontosabb idézeteinek jegyzéke. Az egyes fejezetek összefoglaló címszöveggel vannak ellátva s a lapalji jegyzetekben tudományos, törvényhozási és jogi hivatkozások vannak.

MONTEFUSCO, VITTORIO — FOSCHINI, GAETANO — DE MAIO, MASSIMO: *Ordinamento giudiziario*, előkészítő munkákkal és magyarázó jegyzetekkel megvilágítva. Milano, Giuffrè, 1941, XVI+240 ll. 15 Lira.

Elüljáróban : Dino Grandi pecsétőr «La riforma fascista dei Codici» című, 1939. október 16.-án tartott előadásának kivonata: a 12. sz., 1941. január 30.-i kir. rendelet szövege stb. A munka ezenkívül táblázatokkal és egy elemző-alfabetikus tárgymutatóval van ellátva.

OLIVERO, GIUSEPPE: *Le parti nel giudizio canonico*. Milano, Giuffrè, 1941, XII+158 ll. 24 Lira.

A peres felek fogalmának ismertetése után a szerző az érvényben levő kánonjog kapcsán és az elmélethez képest részletesen tanulmányozza a különböző perek feleinek kölcsönös helyzetét, a törvényes eljárás alatt álló fizikai vagy jogi személyek s a per törvényszerűségének kellékeit, a helyettes állítását, harmadik személy szereplését stb. Elüljáróban bibliográfia foglal helyet.

ROSSI, LUIGI: *Scritti vari di diritto pubblico. Volume VI*. Milano, Giuffrè, 1941, XVI+243. «Pubblicazioni dell'Istituto di diritto pubblico e di legislazione sociale della R. Univ. di Roma», II. seria, 15. sz. 35 Lira.

I. rész: Az olasz alkotmány rugalmassága. Nemlétező összeférhetetlenség (incompatibilitas). A restauráció. Az államtitkárok. A «véto». A politikai választójog jogi vonatkozása.

Az angol alkotmányos joggal kapcsolatos munkák elemzésén, stb. kívül a II. rész ismerteti Scipione Maffei személyét és eszméjét abból a célból, hogy bizonyítást nyerjen, hogy Olaszország még a szerencsétlen történelmi időkben is megőrizte a függetlenségét előkészítő nagy egyéniségek szellemét.

FIZIKA, MATEMATIKA ÉS TERMÉSZETTUDOMÁNY

COLONNETTI, GUSTAVO: *Scienza delle costruzioni*. Torino, Einaudi, 1941, VIII+509 ll. 9 tábla. «Manuali Einaudi» I. sz.

A szerző az építézet néhány alapvető fogalmát tárgyalja tudományos stílusban. Ezért a tanulmány célja, hogy az olvasót képessé tegye «minden probléma elemzésére és megoldására, valamint tudatában a lehetőségek értékének, melyeken a megoldás nyugszik, a megoldás fokának megítélésére». Az első rész az anyag rugék nyújtását, a második az anyagok ellentálló-képességét és a külső behatásokat tárgyalja eredeti módon, a hagyományos formáktól és elnevezésektől eltérően; a harmadik rész az anyagoknak a külső erők

behatása révén létrejött helyváltoztatásával foglalkozik.

CANELLA, MARIO F.: *Principi di psicologia razziale*. Luigi Castaldi bevezetésével. Firenze, Sansoni, 1941, VIII+223 ll. 25 Lira.

A szerző a mű első részében nemcsak az egyik fajnak a másik feltti felsőbbbbségét vitatja, de ismerteti annak a lehetőségét is, hogy ezt a felsőbbrendűséget teljes bizonyossággal minden elítéllettől menten megállapíthassuk. Canella következtetésképpen megállapítja a fehér faj felsőbbrendűségét a színes fajokkal szemben, a fehér faj sokoldalúsága, az alkotás és az

alkalmazkodás iránti nagyobb képessége, mélyebb kutató szelleme s életfelfogásának magasabbrendűsége következtében. A második rész az egyes főbb fajok összehasonlítás útján nyert pszichológiai képét adja.

CASTELLI, GUIDO: *Il cervo europeo, Cervus Elaphus Linn.* Firenze, «Olimpia», 1941, XVI+393. IV. tábla melléklettel 45 Lira.

A szarvasfajták földrajzi vonatkozású historikus ismertetése, különös tekintettel Olaszországra. A szarvasok családja és a Cervus Elaphus Linn-fajtája. A szarvas Európa különböző vidékein. A szarvas Olaszországban, különös tekintettel arra, amely a multban élt s ma is előfordul Velencében.

Castellinek a szarvasokkal s különösen az európai fajtákkal foglalkozó tanulmánya végig kíséri az állatok eredetétől a mai európai elterjedésükig. Ez a tanulmány felhívásnak tekinthető e nemes állatok

eddig fokozatos ritkulásának a jövőbeni megakadályozására.

CUMIN, GUSTAVO: *Notizioni di climatologia.* Catania, Crisafulli, 1941, 143 ll. 35 Lira.

A kötet első része a légköri viszonyokat s a nap kisugárzási körülményeit, a második rész az éghajlat elemeit, a harmadik az éghajlati fajtákat ismerteti.

Scienze fisiche matematiche ed agrarie. Roma, I. R. C. E., 1941. XII+211 ll. «Bibliografie del ventennio» (Húsz év bibliográfiái.) 15 Lira.

Mario la Stella az elsőszóban ismertetést nyújt az általa tárgyalt anyagról s a különböző tudományok fejlődési arányáról, első helyen említve egyrészt a mezőgazdaságot és a talajjavítást s azok alkalmazását a Birodalom terveiben, másrészt a matematikát, az építészetet és a vegyészetet. A tudományok ilyen elhelyezkedése a modern igények és problémákból adódott. A könyv 24 fejezetből áll.

ORVOSTUDOMÁNY

GUARINO, ALBERTO: *Elettrocardiografia clinica.* Harmadik javított és bővített kiadás. Vicenza, «Arti grafiche delle Venetie», 1941, 141 ll. «Istituto di Clinica medica generale e terapia della R. Univ. di Bologna».

A szerző ebben a kiadásban is meg hagyta változatlanul a kézikönyv gyakorlati jellegét és csupán az anyag időszerűsítése s az electrocardiografia tanulmányozásának élvezetesebbé tétele végett látta el nélkülözhetetlen pótlásokkal.

MESSINI, MARIANO: *Trattato di terapia clinica, con note di diagnostica.* Második kötet, egy színes táblával és 152 szövegek közötti képpel. Torino, U. T. E. T., 1941, XII+1157—2552 ll. 220 Lira.

E második kötet anyaga, mely a XVI-tól a XXXV. fejezetig terjed, az emésztőszervek megbetegedéseit, a vese- és epebajt s minden egyéb, a belgyógyászat, valamint az orr-, gége- és fülgyógyászat

körébe tartozó megbetegedést tárgyal s ismerteti azok gyógymódjait. Egy fejezet a magángyakorlatot folytató orvosok törvényes kötelelességeit ismerteti.

VISALLI, FELICE: *Introduzione alla neurochirurgia. Esame del malato ed attuali possibilità chirurgiche.* R. Paolucci előszával, 1941, XVI+345 ll. 100 Lira.

A szerző kivonatossá és rendszeres képet nyújt a gyakorlóorvosoknak mindarról, mely hasznos lehet az idegsebészet terén a külföldi és olasz kísérleti és bibliografikus anyagból, azzal a céllal, hogy az így szerzett ismeretekkel módjukban legyen azonnal megállapítani a diagnosztát s sebészeti úton gyógyítható idegbajoknál, agydaganatoknál stb., hogy elkerülhető legyen az elmulasztott sebészeti beavatkozás jóvátehetetlen következménye.

Congresso (XVII) Italiano di Pediatria, Napoli. Atti del XVII. Congresso

italiano di Pediatria, sotto l'alto patronato dell' A. R. la principessa di Piemonte. Május 20—25. 1940—XVIII. E. F. Második rész. 1941, 329—688 ll. «Società italiana di pediatria».

Közlemények és viták a Kongresszusnak benyújtott első jelentésekkel kapcsolatban. Szakvélemények a fejletlen, vérszegény gyermekek orvosi kezeléséről, táplálásáról s a gyermek öröklött, vagy egyéb betegségeinek ismertetése és gyógy módja.

Congresso per la valutazione delle deficienze psichiche del fancullo Roma. Mostra nazionale delle colonie estive e dell'assistenza all'infanzia: I problemi della maternità e dell'infanzia. Atti dei Congressi scientifici. Volume X.: La valutazione delle deficienze del fanciullo e l'igiene mentale in rapporto alla formazione della personalità. Roma, Federazione italiana nazionale fascista per la lotta contro la tubercolosi, 1941. 236 ll. «P. N. F.» 20 Lira.

A fenti kötet a gyermek lelki és szellemi nevelésének problémáiról szóló s a Kongresszusnak benyújtott szakvéleményeket közli.

Convegno sulla silicosi, Torino. Atti del Convegno sulla silicosi. Torino, 1941—XIX. február 22—23. Roma, E. N. P. I. 236 ll. 60 Lira.

A kötet a szilikózis (kvarchomok belelegzéséből származó tüdőszorvadás) kórokozóira, a betegség megelőzésére, a munkaadó polgári kötelességeire s a gyakorlatból

levont kortani tapasztalatokra vonatkozó beszámolók gyűjteménye.

BERNARDI, MARIO: *L'igiene nella vita privata e nella vita pubblica di Roma antica* (Az antik Róma magán- és közéletének egészségügye.). Közegészségügyi szaktétel. Anno Accademico 1940—41—XIX. 1941, 45 ll. «Istituto di igiene della R. Univ. di Padova.»

VALLAURI, MARIO: *L'antica medicina indiana.* Milano—Roma, Ed. «Arte e Storia», 1941, 104 ll. 22 Lira.

Medicina. Roma, I. R. C. E., 1941 XVI+165 ll. «Bibliografie del ventennio» (Húsz év bibliográfiái.) 10 Lira.

Azeglio Filippini, az útmutató szerzője munkájának előszavában kiemeli a mai olasz orvosi irodalomnak azt a célját, hogy felmentse Olaszországot a külföldi kézikönyvek utánzása, de még inkább azok másolása alól, s hogy a hallgatónak és orvosoknak teljes egészükben olaszoktól szerkesztett munkákat bocsáthasson rendelkezésre. Ismerteti továbbá a Vezető szerkesztésénél követett szempontokat, amelyekből kihagyta a 100 oldalát meg nem haladó füzeteket s azokat a munkákat melyek csekély értékűknél fogva tanulmányozásra nem alkalmasak. A Vezető anyaga 35, a tartalomjegyzékben felsorolt fejezetre oszlik s minden fejezeten belül a szerzők alfabetikus sorrendben szerepelnek. A könyvecske végén «Az orvostudomány olasz folyóiratainak felsorolása» foglalt helyet.

NYELVÉSZET ÉS IRODALOMTÖRTÉNET

NAZARI, ORESTE: *Dialetto omerico.* Torino, Chiantore, 1941, VIII+312 ll. «Collezione di classici greci e latini». 12'60 Lira.

Homeros munkájának nyelvtana és szakszótára.

EURIPIDES: *Ifigenia in Tauride.* Sajtó alá rendezte Carlo Del Grande, Milano, Mondadori, 1941. 156 ll., 3 tábla. «Collezione di testi greci e latini», 10 Lira.

A bevezető részben Del Grande Ifigenia legendájával s ennek irodalmi feldolgozásával, valamint a mítoszhoz Euripidestől feldolgozott formájával foglalkozik; jellemzi továbbá a tragédia euripidészi jellegzetességeit, kiemelve azok uralkodó motívumát: «a távoli haza s a derűs és civilizált föld utáni vágyakozás».

Del Grande eltér a modern kiadásoktól és nagyrészt régi szövegeket tanulmányo-

zott s választásában «főképpen a kérdéses részek metaforikus előadás» vezette ; így általában még a Murray-énél is konzervatívabb szöveg adódott». Del Grande a 428., 782 és 1259. verssoroknál egyéni javításokat vitt keresztül.

BERTONI, GIULIO: *Introduzione alla filologia*. Modena, Società tipografica modenese, 1941. 72. «Istituto di Filologia Romanza della R. Univ. di Roma 22 sz. 12 Lira.

Bertoni néhány módszertani elvet ismertet abból a célból, hogy a filológiai tanulmányok haladása érdekében további tökéletességre vezessen néhány kritikai eszközt. A könyv egy-egy fejezete a következő tárgyköröket dolgozza fel: nyelv és eszme; konkrét kifejezés mód, naturalista kifejezőmód; szótárhasználat (lexicologia) és a nyelvvel kapcsolatos földrajz; etimologia; nyelvtan és történelem, esztétikus kifejezés.

Bertoni művének lényegbeli elve: «a kifejezés konkrét szellemi valóság...» «a kifejezés a maga konkrét valóságában, esztétikai és tárgyi szempontból bírálható».

CASTIGLIONE, BALDASSARE: *Il cortegiano*. (Az udvari ember.) Sajtó alá rendezte Mario Luzi, Milano, Garzanti, 1941. 398 ll. «I classici italiani.»

PULCI, LUIGI: *Il Morgante*. Válogatott és újból összeállított epizódok. Sajtó alá rendezte Carlo Pellegrini. Milano, Garzanti, 1941. 285 ll. «Classici italiani.»

VICO, GIAMBATTISTA: *L'autobiografia*. (Önéletrajz.) Vito Felice Cassano bevezetésével és jegyzeteivel. Bologna, Cappelli, 1941. XXII+100 ll. «Scrittori italiani.» 6 Lira.

Bibliografikus adatokkal. A jelen kiadás a Crocet által sajtó alá rendezett szöveget követi.

GALLETTI, ALFREDO — CHIORBOLI EZIO: *Intologia della letteratura italiana* (Az olasz irodalom antológiája.). *Volume primo: Dalle origini all'Umanesimo* (Első kötet: A keletkezéstől a humanizmusig.). Bologna Zanichelli, 1941. XII+787. 30 Lira.

ALTAMURA, ANTONIO: *L'umanesimo nel mezzogiorno d'Italia. Storia, bibliografie e testi inediti*. Firenze, «Bibliopolis», 1941. 203 ll., képmelékletekkel, 9 táblával. «Biblioteca dell'Archivum Romanicum», I. sorozat, 29. sz. 80 Lira.

A szerző összegyűjtötte, és vizsgálat tárgyává tette és újjárendezte az összes forrásmunkák felhasználásával azt a kevészámú életrajzi bibliografikus feljegyzést, mely a nápolyi humanistákról rendelkezésre áll. E feljegyzésekhez a szerző hozzáfűzi az egyes humanisták munkásságának jellegzetességeiről szóló ismeretést. Ennek eredményeképpen teljes képet ad a nápolyi humanizmusról, és pedig nemcsak a nagy személyiségeiről, mint Pontano és Sanazaro, de a kisebbekről is, mert mindannyian közreműködtek a jövő választottjai útjának egyengetésében. A szerző ismerteti a nápolyi humanista mozgalom általános jellegzetességeit is, kiemelve többek között, hogy e mozgalom különösen költői vonatkozásban bír fontossággal.

A kötet négy fejezetben tárgyalja: a tiszta humanizmust, a vulgaris irodalmat, Pontano második «iskoláját» és a «művelt» vulgaris lírát.

BISCOTTINI, UMBERTO: *Pinocchio, uomo qualunque*. Firenze, Vallecchi, 1941. 194 ll. 10 Lira.

A Biscottinitől bemutatott Pinocchio nem azonos a gyerekek kedvencével, hanem olyan teremtmény, aki magában foglalja az ember mindazon jó és rossz érzelmeit és vágyait, melyek feltárják az emberi lélek drámáját és mely tanulmány valamint kutatás tárgya úgy önmagában mint az állatokkal való szembeállításban.

TURRI, VITTORIO—RENDA, UMBERTO: *Dizionario storico-critico della letteratura italiana*. (Az olasz irodalomtörténelem kritika szótára.) (Teljesen átdolgozott új kiadás.) Torino-Milano, Paravia, 1941. VIII+1143. 75 Lira.

D'ANNUNZIO ABRIELE: *Laudi del cielo del mare della terra e degli eroi*. Con interpretazione e commento di Enzo Palmieri. Libro Terzo: *Alcyone*: (Az ég, a tenger,

a föld és a hősök dicsőítése, Enzo Palmieri magyarázatával s jegyzeteivel. Harmadik kötet: Alcyon. Bologna, Zanichelli, 1941. XVI+476 ll. 29 tábla, 25 Lira.

D'ANNUNZIO, GABRIELE: *Crestomazia della lirica di Gabriele D'Annunzio* (Szemelvények Gabriele d'Annunzio lírájából.). Enzo Palmieri magyarázatával s jegyzeteivel. Bologna, Zanichelli, 1941. XII+388 ll., 8 tábla, 20 Lira.

DELEDDA, GRAZIA: *Romanzi e novelle*. Vol. I. Emilio Cecchi bevezetésével. Milano, Mondadori, 1941. II28 ll. «Collezione „Omnibus”». 45 Lira.

Az «Omnibus» sorozatban Mondadori eddig már közölte Pirandello összes elbeszéléseit. Beltramelli összes és Panzini néhány regényét, s Grazie Deledda összes munkáinak jelen első kötete a következő regényeket tartalmazza: Elias Portolu, Colombi e sparvieri. Canne al vento, Marianna Sirca, La madre, Annalena Bilsini s a «Chiaroscuro» címen összegyűjtött novellasorozatát tartalmazza.

TECCHI, BONAVENTURA: *Scrittori tedeschi del Novecento*. Firenze, Fratelli Parenti, 1941. 4a1 ll. «Collezione di letteratura: saggi e memorie». 35 Lira.

A szerző két kötetben gyűjti össze a német birodalomról húsz év alatt készült hosszabb-rövidebb írásait. A jelen első

kötet tartalmazza a kevésbé terjedelmes írásait főleg a jelenkori német költőkről és írókról, míg a második az azonos témakör fontosabb írásait fogja tartalmazni.

Az első kötet első fejezete az 1914–18-i háborús évekről, a második a háború utáni időkről szóló regényeket és naplókát elemezi. A különböző inspirációk hatása alatt álló írókat és költőket vizsgáló közbeeső fejezeteket követi az, amely azokról a német regényírókról emlékezik meg, akik Németország politikai és irodalmi újjáalakításához vezető úton egy-egy állomást jelentenek, s egy másik különösen hosszú fejezet a Harmadik Birodalom íróiról.

Végül egy függelék a XIX. század néhány német költőjéről.

Accademia (Reale) Petrarca di lettere arti e scienze, Arezzo Annali della cattedra petrarchesca. Anno 1939—XVIII. e 1940—XVIII. IX. Arezzo, R. Accademia Petrarca, 1941. XXX+133 ll.

A jelen kötet G. Paliotti előszaván kívül a következő értekezéseket tartalmazza: Giovanni Bucci: Pier Lodovico Occhini; Carlo Calcaterra: Petrarca történelmi fel fogása; Guido Paliotti: A Petrarca-katedra működésének első tíz esztendejében; Giovanni Bucci: Ines Motta rövid bevezetői és beszédei; Goffredo Bellonci: A mi Petrarcánk; Antonio Baldini: Ahol Petrarca a legegyénibb. stb.

RÉGÉSZET ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNET

CAMPIGLI, MASSIMO: *Raffaele Carrieri: Massimo Campigli*. 35 tábla. Milano, Hoepli, 1941. 26 II., 26 tábla. «Arte moderna italiana a cura di Scheiwiller».

DA LISCA, ALESSANDRO: *La basilica di S. Zenone in Verona*. 2 tábla és 130 képmel léklet. Verona, Sc. tipogr. «Don Bosco», 1941. XXVIII+299 ll. 130 tábla. Háromszáz számozott példányban jelent meg. 140 Lira.

Da Lisca a veronai bazilikáról készült munkáját a bazilika eredetéről szóló ismeret tessel kezd meg, melynek keretében megemlékezik az első veronai püspökök-

ről — egy önálló tanulmányban Szent Zenoról és püspöki munkásságáról — s a Szent sírja fölött emelt koromán templomok emlékeit mutatja be. A bazilikával kapcsolatos eseményeket tárgyalja a könyv második része a X. század elejétől kb. a XIII. század közepéig, a harmadik a XIII. század végétől a XV. század végéig, míg a negyedik rész a XVI. századtól napjainkig megejtett munkálatokat ismerteti.

GALLO, RODOLFO: *L'incisione nell'700 a Venezia e a Bassano*. Venezia, Libr. Sere nissima, 1941. 66 ll. 10 Lira.

A szerző részletesen ismerteti azokat a vésnököket, akik Bassanóban és Velencében fejtették ki működésüket a XVIII. században, amikor Velence jelentette az olasz vésnökséget. Azután a dokumentumok megvilágításában vizsgálja Gallo a különböző kedvezményeket és biztosítékokat, emlyekben a velencei vésnökök részesültek, minél fokozottabb működés kifejtése céljából.

OGJETTI, UGO—DAMI, LUIGI—LUGLI, GIUSEPPE: *Atlante di storia dell'arte. I. L'arte classica*. Con 560 illustrazioni. Művészettörténeti atlasz. Első rész: Klasszikus művészet. (60 képpel.) Milano, Garzanti, 1941. 139 ll.

PRATELLA, FRANCESCO BALILLA: *Le arti e le tradizioni popolari d'Italia* (Olaszország népművészete és néphagyományai). *Primo documentario per la storia dell'etnofonia in Italia*. Udine, «Idea», 1941, 251 ll. «O. N. D. Comitato nazionale italiano per le arti popolari». — Volume II. Udine, «Idea», 1941, 257—562 ll. 40 Lira.

Az első kötet gazdag bibliografia-anyagot tartalmaz a népzene (etnofonia)-gyűjtők és az e tárgykörből készült tanulmányok szerzőinek alfabetikus névsorával; a függelék a «közintézmények és magánosok birtokában levő, népi zenére és népdalokra vonatkozó gyűjtemények és kiadmányokról» szól. A harmadik rész Olaszország minden vidékének történeti-bíráló-népzenei képéet adja.

LAURENZI, LUCIANO: *Ritratti greci a cura di L. Laurenzi*. Firenze, Sansoni, 1941. 148 ll., 24 tábla. «Quaderni per lo studio dell'archeologia...», 3—5. sz. 60 Lira.

A domborművekre korlátozott anyag kiválasztásánál a cél «azoknak a görögképmásoknak az összegyűjtése volt, amelyek akár feltehető, vagy bizonyítható származási

idejük, s világos stílusmegahtározásuk folytán alapul szolgálhatnak a görög képmás tanulmányozásához és megértéséhez.» A görög képmásokkal kapcsolatos irodalmi és felirati forrásanyag összegyűjtésének célja az érdeklődők, de főleg a tanárok rendelkezésére bocsájtani az összes hasznos dokumentumokat. A szerkesztő megjegyzi továbbá, hogy azon művek közül, melyek hitelességét erősen vitatják, csak kettőt fogadtak el: az «ál-Seneca»-t és a «Menandro-Vergilius»-t. Az I. kötet két részből áll: Az elsőben a források és a vonatkozó bizonyítékok vannak összegyűjtve, a másodikban az ismertetések és 113 képmás szerepelnek. A függelék a fentemlített két elismert műről szól s megvilágítja a görög arcképszobrok jellegzetességeit.

SORBELLI, ALBANO: *Inventari dei manoscritti delle biblioteche d'Italia*. Volume LXXIII: Roma—Sassari. Firenze, «Bibliopolis», 1941. X+202 ll. 100 Lira.

A kötet két csoportba osztott kéziratokat közöl. Az első csoport felsorolja, körülírja és ismerteti Montenovesi O. feldolgozásában a római Allami Levéltár birtokában levő 1799 «statuto»-t, amelyek legnagyobb részét a XIX. században másolták a községek, stb. birtokában levő eredetiekről. E gyűjtemény megindítója tulajdonképpen VI. Pius pápa volt, folytatója IX. Pius pápa, s a gyűjteményt az olasz kormány egészítette ki, akkor a Montecitorio palotában levő székhellyel, melyet később az Országos Levéltárba helyezték át.

A második rész Tamburini feldolgozásában a sassarii egyetem könyvtárának birtokában levő 237 kéziratot tartalmazza, melyek közül a helyi történelmi jellegű és nagyfontosságúak spanyol és portugál nyelven írottak.